

I. FELADATSOR

Az I. feladatsorban húsz kérdés szerepel. Minden kérdés után 5 választ tüntettünk fel, melyeket A, B, C, D, illetve E betűkkel jelöltünk.

Írjuk a VÁLASZLAPRA (a borítólap 4. oldalán található) a feladat sorszáma mellé azt a betűt, amely az adott kérdésre a megfelelő választ jelöli!

- Mi a tömegszáma és rendszáma annak a nuklidnak (más néven izotópnek), amely $^{237}_{93}\text{Np}$ -ből keletkezik három α - és két β -bomlás révén?*
  - 225, ill. 89.
  - 225, ill. 91.
  - 227, ill. 92.
  - 229, ill. 89.
  - 229, ill. 91.
- Atomsugár szerint rendezve a Mg, K és Ca hogyan következik egymás után?*
  - $\text{Mg} < \text{K} < \text{Ca}$.
  - $\text{Mg} < \text{Ca} < \text{K}$.
  - $\text{K} < \text{Mg} < \text{Ca}$.
  - $\text{K} < \text{Ca} < \text{Mg}$.
  - $\text{Ca} < \text{K} < \text{Mg}$.
- Milyen alakú a molekulája annak a gázállapotú vegyületnek, mely a kalcium-karbid és víz reakciójának egyik terméke, és addíciós reakciókra különösen hajlamos?*
  - Lineáris.
  - V-alakú.
  - Háromszög alakú.
  - Piramis alakú.
  - Tetraéderes.
- Hány kovalens kötés van a sárga foszfor egy molekulájában?*
  - 2.
  - 3.
  - 4.
  - 6.
  - 8.

5. Tekintsük az $A \rightleftharpoons B + C$ endoterm egyensúlyi reakciót! Tegyük fel, hogy ez a reakció egyensúlyban van egy zárt, hőszigetelt edényben! A rendszerből kivonunk egy kevés B anyagot.
Melyik következtetés téves?
- A) Az A koncentrációja csökkenni fog.
  - B) Az újra kialakuló egyensúlyi állapotban B koncentrációja kisebb lesz, mint eredetileg volt.
  - C) A hőmérséklet csökken.
  - D) Közvetlenül a kivonás után az B képződési sebessége nagyobb, mint a C anyagé.
  - E) A folyamat egyensúlyi állandója megváltozik.
6. *Milyen módon lehet a $C + CO_2 \rightleftharpoons 2 CO$ reakció egyensúlyát egyértelműen jobbra tolni?*
- A) A hőmérséklet és a nyomás növelésével.
  - B) A hőmérséklet növelésével és a nyomás csökkentésével.
  - C) A hőmérséklet csökkentésével és a nyomás növelésével.
  - D) A hőmérséklet és a nyomás csökkentésével.
  - E) A szén mennyiségének a növelésével állandó hőmérséklet és nyomás mellett.
7. A hidrogén-jodid elemeire bomlása $2 HI(g) \rightarrow H_2(g) + I_2(g)$ endoterm reakció.
A folyamat egyensúlyi állandója $25^\circ C$ -on $1,14 \cdot 10^{-3}$.
A megadott 4 érték közül melyik lehet a reakció egyensúlyi állandója $100^\circ C$ -on?
- A) $1,14 \cdot 10^{-3}$
  - B) $1,14 \cdot 10^{-4}$
  - C) $2,71 \cdot 10^{-3}$
  - D) $2,71 \cdot 10^{-4}$
  - E) Egyik sem lehet az.
8. *Milyen az összefüggés állandó hőmérsékleten egy ideális gáz nyomása és térfogata között?*
- A) Lineáris.
  - B) Egyenesen arányos.
  - C) Fordítottan arányos.
  - D) Négyzetes.
  - E) Logaritmikus.

9. Milyen az összefüggés pH és a hidrogénion-koncentráció között?
- A) Lineáris.
  - B) Egyenesen arányos.
  - C) Fordítottan arányos.
  - D) Négyzetes.
  - E) Logaritmikus.
10. Milyen sorrendben nő az ammónium-klorid, kálium-karbonát és a nátrium-szulfát vizes oldatának pH-ja?
- A) $\text{NH}_4\text{Cl} < \text{K}_2\text{CO}_3 < \text{Na}_2\text{SO}_4$.
  - B) $\text{NH}_4\text{Cl} < \text{Na}_2\text{SO}_4 < \text{K}_2\text{CO}_3$.
  - C) $\text{K}_2\text{CO}_3 < \text{NH}_4\text{Cl} < \text{Na}_2\text{SO}_4$.
  - D) $\text{K}_2\text{CO}_3 < \text{Na}_2\text{SO}_4 < \text{NH}_4\text{Cl}$.
  - E) $\text{Na}_2\text{SO}_4 < \text{K}_2\text{CO}_3 < \text{NH}_4\text{Cl}$.
11. Melyik oldat, illetve folyadék pH-ja fog növekedni, ha $0,1 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú sósavat adunk hozzá?
- A) $0,1 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú kénsavoldat.
  - B) $0,1 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú ecetsavoldat.
  - C) $0,1 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú ammónium-klorid-oldat.
  - D) Desztillált víz.
  - E) $0,1 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú nátrium-hidroxid oldat.
12. Melyik molekulából keletkezik a legerősebb bázis egy proton disszociációja után?
- A) H_2O .
  - B) H_2SO_4 .
  - C) HI .
  - D) HCl .
  - E) HCOOH .
13. A H_2S , NH_4Cl , MgSO_4 és CuSO_4 közül melyik az a két vegyület, amely vizes oldatban egymással csapadékot ad?
- A) H_2S és MgSO_4 .
  - B) H_2S és CuSO_4 .
  - C) H_2S és NH_4Cl .
  - D) NH_4Cl és MgSO_4 .
  - E) NH_4Cl és CuSO_4 .

14. Szabad levegőn, hevítés hatására mi történik azzal az elemmel, melyet az analitikában a keményítő kimutatására szoktak használni?

- A) Szublimálódik.
- B) Megolvad.
- C) Oxidálódik.
- D) Atomjaira bomlik.
- E) Allotrop átalakuláson megy át.

15. A következő reakciókat vizsgáljuk:

1. $\text{C}_2\text{H}_4 + \text{H}_2 \longrightarrow \text{C}_2\text{H}_6$
2. $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} \longrightarrow \text{CO} + \text{H}_2$
3. $\text{C}_2\text{H}_4 + \text{Br}_2 \longrightarrow \text{C}_2\text{H}_4\text{Br}_2$
4. $\text{CO} + \text{H}_2 \longrightarrow \text{CH}_3\text{OH}$
5. $\text{CH}_3\text{COC}_2\text{H}_5 + \text{NaOH} \longrightarrow \text{CH}_3\text{COONa} + \text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$

Mely reakciók végbemeneteléhez szükséges katalizátor?

- A) 1., 2., 3.
- B) 1., 3., 4., 5.
- C) 1., 2., 4.
- D) Csak a 2. és a 4.
- E) Csak az 1. és a 4.

16. Sósavban csak az egyik anyag oldódik. Melyik az?

- A) Ólom.
- B) Szilícium.
- C) Bárium-szulfát.
- D) Kén.
- E) Higanym(II)-oxid.

17. Minek minősíthető az olyan folyamat, amely akkor megy végbe, amikor metanol gőze és réz-oxid reagál egymással?

- A) Szubsztitúció.
- B) Komplexképződés.
- C) Egyesülés.
- D) Redoxireakció.
- E) Bomlás.

(A feladatlap az olimpiai felhívás után, a 9. oldalon folytatódik!)

18. Mi a metanol, metanal és dimetiléter növekvő forráspont szerinti sorrendje?

- A) Metanol < metanal < dimetiléter.
- B) Metanol < dimetiléter < metanal.
- C) Metanal < metanol < dimetiléter.
- D) Metanal < dimetiléter < metanol.
- E) Dimetiléter < metanol < metanal.

19. A polipeptidekben az amidcsoportok 4 atomja milyen sorrendben kapcsolódik össze?

- A) HNCO.
- B) HNOC.
- C) HCON.
- D) HCNO.
- E) HOCN.

20. Glicinből és alaninból álló elegyből hányféle dipeptid keletkezhet?

- A) 1.
- B) 2.
- C) 3.
- D) 4.
- E) 6.

II. FELADATSOR

1. feladat

Egy ismeretlen gázból és oxigénből álló gázelegyeténre vonatkoztatott sűrűsége 1,048. 56 °C-on és 0,101 MPa nyomáson a gázelegyet 1,00 mólja 9,00 dm³ oxigéngázt tartalmaz.

Számítsa ki az ismeretlen gáz moláris tömegét!

Melyik lehet ez a gáz, ha a gázelegyet szikrával nem tudjuk meggyújtani?

7 pont

2. feladat

Válasszon ki legfeljebb három adatot az alábbiak közül, és határozza meg ezekből, hogy mennyi energia kell 1 mol grafit szabad atomokra bontásához!

- Adatok:
1. A CH_4 égéshője -891 kJ/mol .
  2. A C–H kötési energia 413 kJ/mol .
  3. A $\text{CH}_4(\text{g})$ képződéshője -75 kJ/mol .
  4. A H–H kötési energiája 436 kJ/mol .
  5. 1 mol CO_2 szabad atomokra bontásához 1450 kJ hő szükséges.

8 pont

3. feladat

A víz oxigénnel való telítettségének a meghatározását a következő módon végzik.

$250,0 \text{ cm}^3$ 20°C -os vízhez lúgos közegben Mn(II)-sót adnak, és az oldatot alaposan öszerázzák. Az oldatot megsavanyítják, majd kb. $0,6 \text{ g}$ szilárd KI-ot oldanak fel benne. Ekkorra az össztérfogat $270,0 \text{ cm}^3$ lesz. Ebből $20,00 \text{ cm}^3$ vesznek ki, és $0,01 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú tioszulfát-oldattal megitrálják. A fogyás $9,16 \text{ cm}^3$.

Hány cm^3 oxigént tartalmaz a víz 1 cm^3 -re?

Telített-e oxigénnel a víz 20°C -on?

Kiegészítendő reakcióegyenletek:

A telítettség oxigéngázra 20°C -on: $0,0311 \text{ cm}^3/1 \text{ cm}^3$ víz.

11 pont

4. feladat

Forró hidrogéngázhoz jódgőzt keverve reakció megy végbe, hidrogén-jodid keletkezik. Az egyensúly beállta után az elegy 85 tömegszázaléka hidrogén-jodid, és az elegy átlagos moláris tömege 105,8 g/mol.

Számítsa ki, hogy

- hány mól jódgőzt kellett keverni 1 mol hidrogénhez!*
- a hidrogénnek, valamint a jodnak hány mólszázaléka alakult át hidrogén-jodiddá!*

($A_r/I/ = 127$)

12 pont

5. feladat

Két HCl-oldatunk van. Az egyik 36,23 tömegszázalékos és 427,5 g/dm³ tömegkoncentrációjú, a másik 5,41 tömegszázalékos és 1,519 mol/dm³ koncentrációjú. A két oldat keverésével 5,000 kg, 4,873 mol/dm³ koncentrációjú és 1,080 g/dm³ sűrűségű HCl-oldatot készítettünk.

Számítsa ki, hogy mennyivel tér el a kapott oldat térfogata a kiindulási oldatok együttes térfogatától!

$M(\text{HCl}) = 36,5 \text{ g/mol}$

A számításhoz csak a fenti adatokat használhatja fel!

12 pont

6. feladat

Oxálsavoldat azonos mennyiségét kétféle eljárással vizsgáljuk.

Megtitráljuk

- 0,1 mol/dm³ töménységű NaOH-oldattal,
- savas közegben ismeretlen koncentrációjú KMnO₄-oldattal.

A két mérőoldatból azonos térfogat fogy.

Milyen koncentrációjú a KMnO₄-oldat?

Írja fel a reakcióegyenleteket is!

7 pont

7. feladat

Egy lombikba 49,0 gramm 40,0 tömegszázalékos kénsavoldatot teszünk, majd feleslegben Mg-karbonátot adunk hozzá. Néhány óra múlva a reakcióelegy tömege 20 °C-on éppen 100,0 grammon állandósul. (A víz párolgásától eltekinthetünk.)

Mennyi ekkor a szilárd fázis tömege ?

- Adatok :
- A kristályos magnézium-szulfát képlete $\text{MgSO}_4 \cdot 7 \text{H}_2\text{O}$;
  - 20 °C-on 44,5 gramm MgSO_4 oldódik 100 gramm vízben;
  - $A_r(\text{Mg}) = 24,3$.

13 pont**8. feladat**

Egy alként erélyesen oxidálva, a kettőskötés felszakadásával egy telített monokarbonsav és egy keton keletkezik, amelyek erélyes oxidációval egymásba alakíthatók. A keton 27,59 tömegszázalék oxigént tartalmaz.

Mi az alkén konstitúciós képlete?

10 pont